

**ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ALANINDA BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR**

Editör: Dr.Öğr.Üyesi Hasan ALTIN

yaz
yayınları

Uluslararası İlişkiler Alanında Bilimsel Araştırmalar

Editör

Dr.Öğr.Üyesi Hasan ALTIN

yaz
yayınları

2026

Uluslararası İlişkiler Alanında Bilimsel Araştırmalar

Editör: Dr.Öğr.Üyesi Hasan ALTIN

© YAZ Yayınları

Bu kitabın her türlü yayın hakkı Yaz Yayınları'na aittir, tüm hakları saklıdır. Kitabın tamamı ya da bir kısmı 5846 sayılı Kanun'un hükümlerine göre, kitabı yayınlayan firmanın önceden izni alınmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemiyle çoğaltılamaz, yayınlanamaz, depolanamaz.

E_ISBN 978-625-8996-18-0

Mart 2026 – Afyonkarahisar

Dizgi/Mizanpaj: YAZ Yayınları

Kapak Tasarım: YAZ Yayınları

YAZ Yayınları. Yayıncı Sertifika No: 73086

M.İhtisas OSB Mah. 4A Cad. No:3/3

İscehisar/AFYONKARAHİSAR

www.yazyayinlari.com

yazyayinlari@gmail.com

İÇİNDEKİLER

- Çeşitli Sosyo-Ekonomik Değişkenler Üzerinden Şangay İşbirliği Örgütü'ne Genel Bir Bakış1**
Mehmet Ercan BALTALI, Fatma İrem GÖRKEM ÇETİNKAYA
- An Evaluation of Türkiye within the Framework of the Middle Power Concept in International Relations Studies.....20**
Emrah YILDIRIMÇAKAR

"Bu kitapta yer alan bölümlerde kullanılan kaynakların, görüşlerin, bulguların, sonuçların, tablo, şekil, resim ve her türlü içeriğin sorumluluğu yazar veya yazarlarına ait olup ulusal ve uluslararası telif haklarına konu olabilecek mali ve hukuki sorumluluk da yazarlara aittir."

ÇEŞİTLİ SOSYO-EKONOMİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEN ŞANGAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ'NE GENEL BİR BAKIŞ

Mehmet Ercan BALTALI¹

Fatma İrem GÖRKEM ÇETİNKAYA²

1. GİRİŐ

Şangay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ), 15 Haziran 2001'de Őanghai'da Kazakistan Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Tacikistan Cumhuriyeti ve Özbekistan Cumhuriyeti tarafından imzalanan bir anlaşma ile kurulan kalıcı bir hükümetlerarası uluslararası örgüttür (Shanghai Cooperation Organisation, 2017a).

Örgütün kökenleri, beő ülkenin liderlerinin bir araya geldiği 1996 yılındaki ilk Őanghai Beşlisi (Kazakistan Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti, Kırgızistan Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Tacikistan Cumhuriyeti) toplantısına dayanmaktadır (Erkan Aydın & Liu, 2025). Bu tarihten itibaren 2001 yılına kadar düzenli olarak zirve toplantıları yapılmıŐtır (Gill, 2001).

15 Haziran 2001 tarihinde gerçekteŐen Őanghai Beşlisi Zirve'si sonunda Şangay Beşlisi adı Şangay İşbirliği Örgütü olarak deĐiŐmiŐ ve Özbekistan'ın katılımıyla üye sayısı altı olmuştur (Shanghai Cooperation Organisation, 2017a).

¹ Öğr. Gör., Gaziantep İőlam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Rektörlük, ORCID: 0000-0001-6026-067.

² Öğr. Gör., Gaziantep İőlam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, ORCID: 0009-0009-7419-3937.

Şangay İşbirliği Örgütü'nde Çin Halk Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Kırgızistan, Tacikistan, Kazakistan, Özbekistan, Hindistan, Pakistan, İran ve Belarus üye ülke olarak yer alırken; Afganistan ve Moğolistan gözlemci statüsünde bulunmakta, Türkiye, Azerbaycan, Sri Lanka, Ermenistan, Kamboçya, Nepal, Suudi Arabistan, Mısır, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri ise diyalog ortağı ülkeler arasında yer almaktadır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2025).

2001 tarihinde gerçekleştirilen ilk Şangay Beşlisi zirvesinde Çin ile Sovyetler birliğinin çöküşünden sonra ortaya çıkan yeni komşuları (Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan) arasındaki sınır gerilimleri azaltmak, uyuşturucu kaçakçılığı, sınır ötesi suçlar ve terörizm gibi konular ele alınmıştır (Song, 2014).

2002 tarihinde Rusya'nın ikinci büyük şehri St. Petersburg'da düzenlenen ikinci zirvede altı ülkenin liderleri, örgütün kalkınma hedeflerini belirlemek ve üye devletler arasındaki işbirliğini kurumsallaştırmak amacıyla ŞİÖ Tüzüğünü imzaladılar (Porshneva vd., 2022). Ayrıca örgütün, koordinasyon ve destek faaliyetlerini yürütmek üzere Şanghay'da (Çin'in öncü rolünü yansıtacak şekilde) bir sekreterliğe sahip olacağı ve bu sekreterliğin farklı üye devletler tarafından dönüşümlü olarak atanan bir Genel Sekreter tarafından yönetileceği belirlenmiştir (Akiner, 2010).

2003 tarihinde Rusya'nın başkenti Moskova'da düzenlenen üçüncü zirvede üye ülkelerin liderleri ŞİÖ'nün uluslararası ve bölgesel konularda daha etkin bir rol oynamasını sağlamak amacıyla somut önlemler alınması ve örgütsel yapılanma içindeki iş birliğinin hızlandırılması gerektiği konusunda hemfikir olduklarını belirttiler (Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China, 2003).

17 Haziran 2004 tarihinde Özbekistan'ın başkenti Taşkent'te gerçekleşen dördüncü zirvede üye altı ülke, terörle

mücadelede ve yeni güvenlik tehditleriyle başa çıkmak için ŞİÖ Bölgesel Terörle Mücadele Ajansını (RATS) resmen kurdular (Bailes vd., 2007).

5 Temmuz 2005 yılında tüm liderlerin katılımıyla Kazakistan'ın başkenti Astana'da gerçekleşen beşinci zirvenin amacı birliği güçlendirmek ve güvenlik, ekonomi ve insani konularda ilerleme sağlamak için alınacak önlemler olmuştur (Abdullah, 2019).

2004 ve 2005 yılları arasında Şanghay İşbirliği Örgütü, Moğolistan, Pakistan, Hindistan ve İran'ı oy hakkı olmayan gözlemci devletler olarak kabul etti (Öksüz, 2009; Xue & Makengo, 2021).

15 Haziran 2006 tarihinde Şanghay'da gerçekleşen Şanghay İşbirliği Örgütü altıncı zirvesinde, örgütün uzun vadeli yol haritasını çizen ve temel görevleri belirleyen ŞİÖ'nün beşinci yıldönümünde ortak bir bildiri yayınlanmıştır (Altundağ, 2016)

16 Ağustos 2007'de Bişkek'te ve 28 Ağustos 2008 tarihinde Duşanbe'de gerçekleştirilen Zirvelerde ŞİÖ üyeleri, uyuşturucu tehdidi ve bunun Orta Asya bölgesi üzerindeki olumsuz etkileri konusunda endişelerini dile getirilmiş ve buna müdahale için ortak bir mekanizma oluşturulması konusu görüşülmüştür (Akhtar & Javaid, 2024).

2009 yılında Örgütün coğrafi genişleme politikaları doğrultusunda Belarus ve Sri Lanka'ya diyalog ortağı statüsü verilmesi kararlaştırılmıştır (Hamzaoğlu, 2024).

16 Haziran 2009 tarihinde Rusya'nın Yekaterinburg şehrinde düzenlenen dokuzuncu Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesinde bölgesel güvenlik ve küresel finansal kriz gibi önemli konular görüşülmüştür (Hamroboyeva, 2009).

11 Haziran 2010'da Taşkent'te yapılan onuncu Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesinde örgütün faaliyetlerini güçlendirmek

ve bölgesel barış, refah ve istikrarı ele almak için etkili ve açık birçok taraflı örgüt oluşturmak görüşülürken Kırgızistan'ın güney bölgelerinde, çoğunluğu Özbek etnik kökenli yüzlerce sivil öldürüldü (Khana vd., 2020).

15 Haziran 2011 tarihinde Astana'da düzenlenen Şanghay İşbirliği Örgütü on birinci zirvesinde, bölgesel güvenlik, ekonomi ve kültürel işbirliği konularında mutlak kontrolü ele geçirilmesi üzerine bildiri yayımlanmıştır (Arunova, 2011).

7 Haziran 2012'de Pekin'de gerçekleşen on ikinci Şanghay İşbirliği Örgütü Zirvesinde Afganistan, Şanghay İşbirliği Örgütü'ne gözlemci statüsüyle kabul edildi ve Türkiye diyalog ortağı olarak tanındı (Strachota, 2012).

13 Eylül 2013 tarihinde Bişkek'te gerçekleşen on üçüncü Şanghay İşbirliği Örgütü zirvesinde konuşan Xi Jinping, Afganistan'ın en kısa sürede barış ve istikrara kavuşmasına yardımcı olmanın ve bölgesel güvenliği korumanın önemine vurgu yapmıştır (Embassy of the People's Republic of China in the United States of America, 2013).

11-12 Eylül 2014 tarihlerinde Tacikistan'ın Duşanbe kentinde gerçekleşen on dördüncü Şanghay İşbirliği Örgütü zirvesinde örgütün karşı karşıya olduğu zorluklar, özellikle de küresel ekonomide giderek büyüyen kriz, ele alınmıştır (The NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence, 2026).

9-10 Temmuz 2015 tarihlerinde Rusya'nın Ufa kentinde düzenlenen on beşinci Şanghay İşbirliği Örgütü zirvesinde işbirliğini her boyutta daha da güçlendirmeyi ve örgütün potansiyelini ve prestijini artırmayı amaçlanmıştır (Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China, 2015).

23-24 Haziran 2016 tarihlerinde Özbekistan'ın Taşkent şehrinde düzenlenen on altıncı Şanghay İşbirliği Örgütü

Zirvesinde bölgeyi etkileyen güvenlik ve terörizm gibi konuları ele alınmıştır (The Shanghai cooperation organisation, 2017).

7-8 Haziran 2017 tarihlerinde Kazakistan'ın Astana şehrinde gerçekleşen on yedinci Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) zirvesinde Şangay bölgesinde kültürel etkileşimleri genişletmek, halkları arasında karşılıklı anlayışı güçlendirmek, kültürel gelenek ve göreneklerine saygı göstermek ve sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amaçlanmıştır (Alimov, 2017; Shanghai Cooperation Organisation, 2017b).

9-10 Haziran 2018 tarihlerinde Çin'in Qingdao şehrinde düzenlenen on sekizinci Şanghay İşbirliği Örgütü devlet başkanları zirvesinde taraflar güvenlik, serbest ticaretin kolaylaştırılması gibi konularda görüşülmüştür (Şahin, 2018).

13-14 Haziran 2019 tarihlerinde Kazakistan'ın Bıшкек şehrinde düzenlenen on dokuzuncu Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) zirvesinde; örgüt bünyesinde ekonomik suçlarla mücadele birimi kurulması, yanlış haber yayan kişi ve kurumlarla mücadele edilmesi, Avrasya Ekonomik Birliği ve Şanghay İşbirliği Örgütü arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi görüşülmüştür (TÜRKSAM, 2019).

Tacikistan Cumhurbaşkanı Emomali Rahmon başkanlığında 17 Eylül 2020 tarihinde Duşanbe'de düzenlenen Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) Devlet Başkanları Konseyi'nin yıldönümü zirvesinde, Afganistan'daki gelişmeleri vurgulanmasına rağmen, yapıcı ve kolektif herhangi bir öneri sunulamamıştır (Eurasian Research Institute, 2021).

17 Eylül 2021 tarihinde Tacikistan'ın Duşanbe şehrinde düzenlenen yirmi birinci ŞİÖ zirvesi Güney ve Orta Asya'da değişen jeopolitik ortamda gerçekleşmiştir (South Asia Center, 2021).

15-16 Eylül 2022 tarihinde Semerkant'ta gerçekleşen yirmi ikinci ŞİÖ Zirvesinde Bahreyn, Maldivler, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt ve Myanmar'a diyalog ortağı statüsü verilirken, İran'ın da katılım sözleşmesi imzalanmıştır (Hamzaoğlu, 2024).

4 Temmuz 2023 tarihinde Hindistan, video konferans yoluyla Şanghay İşbirliği Örgütü (SCO) Devlet Başkanları Konseyi Toplantısı'na başkanlık etmiştir (Ministry of External Affairs, Government of India, 2023).

4 Temmuz 2024 tarihinde Kazakistan'ın Astana şehrinde düzenlenen yirmi dördüncü ŞİÖ zirvesinde, 2030 yılına kadar ŞİÖ Ekonomik Kalkınma Stratejisinin uygulanmasına yönelik eylem planına ve ŞİÖ Yeni Ekonomik Diyalog Programı'nın geliştirilmesine değinilmiştir (Göngür, 2024).

31 Agustos-1 Eylül 2025 tarihlerinde Çin'in Tianjin şehrinde düzenlenen yirmi beşinci Şangay İşbirliği Örgütü zirvesinde İsrail ve ABD'nin Haziran 2025'te İran'a yönelik askeri saldırılarını şiddetle kınandı ve BM Őartı'nı ve diğer uluslararası hukuk normlarını ihlal eden tek taraflı zorlayıcı önlemlere karşı çıkıldı (Gyu, 2025).

Şangay İşbirliği Örgütü ile Rusya ve Çin bazında ortak üyelere sahip olan BRICS ile ilgili literatürde çeşitli çalışmalar yer almaktadır. Bunlar arasında (Özdemir & Baltalı, 2025a) tarafından yapılan ve BRICS ülkelerinin enerji bağımsızlığı etkinliklerinin araştırıldığı alışma; (Özdemir & Baltalı, 2025b) tarafından yapılan ve BRICS ülkelerinin gıda güvenliği performansı etkinliği adlı çalışma ve (Baltalı, 2025) tarafından yapılan ve sosyo-ekonomik değişkenler bakımında BRICS kurucu ülkelerinin tanımlayıcı istatistiki analizlerinin yapıldığı çalışma sayılabilir.

Tarihsel bir bakış açısıyla Şangay İşbirliği Örgütünün zirvelerinden bahsedilmiştir. Bir diğer başlıkta Şangay İşbirliği

Örgütü ülkeleri seçili Avrupa ülkeleri ve ABD ile karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

2. ÇEŞİTLİ SOSYO-EKONOMİK DEĞİŞKENLER

Bu bölümde; Ulusal para birimi, Başkent, Yıl ortası nüfusu, Nüfus yoğunluğu ve Yüzölçümü değişkenlerinden yararlanılarak üye ülkeler hakkında bilgi verilmiş ve sonrasında GSYHİ, Kişi Başı GSYHİ, Toplam İşsizlik Oranı, İnsani Gelişim İndeksi, doğrudan yabancı yatırımlar, enflasyon ve kadınların işgücüne katılım oranı vasıtasıyla da üye ülkelere ait çeşitli sosyo-ekonomik değişkenleri değerlendirilmiştir.

Tablo 1’de. ŞİÖ ülkelerine ait özet bilgiler sunulmuştur.

Tablo 1. ŞİÖ kurucu ülkelerine ait özet bilgiler

	Ulusal para birimi	Başkent	Toplam Nüfusu	Nüfus yoğunluğu (Kilometrekare başına kişi)	Yüzölçümü (km ²)
Kazakistan	Tenge (₸)	Astana	20.592,57	8	2.699.700,0
Çin	Renminbi-RMB	Pekin	1.408.975,00	150	9.388.210,0
Kırgızistan	Somu (KGS)	Bişkek	7.221,87	37	191.800,0
Rusya	Rouble-Rub	Moskova	143.533,85	9	16.376.870,0
Tacikistan	Somoni (TJS)	Duşanbe	10.590,93	75	138.790,0
Özbekistan	Som (UZS)	Taşkent	36.361,86	81	440.650,0
Ortalama			28.477,22	44,5	1.570.175,00
Minimum			7.221,87	8	138.790,00
Maksimum			1.408.975,00	150	16.376.870,0

Kaynak: (World Health Organization, 2020; WorldBank, 2024; Worlddata.info, 2026)

Tablo 1'e göre;

ŞİÖ kurucu ülkelerin ortalama toplam nüfusu 28.477,22 iken en düşük nüfusa sahip ülkenin 7.221,87 ile Kırgızistan'ın, en yüksek nüfusa sahip ülkenin ise 1.408.975,00 ile Çin'in olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin ortalama Nüfus yoğunluğu (kilometrekare başına kişi) 44,5 iken en düşük nüfus yoğunluğuna sahip ülke 8,00 ile Kazakistan'ın, en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip ülkenin ise 150 ile Çin'in olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin ortalama Yüzölçümü (km²) 1.570.175,00 iken en düşük Yüzölçümüne sahip ülke 138.790,00 ile Tacikistan'ın, en yüksek Yüzölçümüne sahip ülkenin ise 16.376.870,0 ile Rusya'nın olduğu görülmüştür.

Tablo 2. Üye Ülkelere Ait Çeşitli Sosyo-Ekonomik Değişkenler

Ülkeler	GSYHI (yıllık Büyüme %)	Kişi Başı GSYHI (Uluslararası Dolar-1000s)	Toplam İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü %)	İnsani Gelişim İndeksi	Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Net Gelen Akış, GSYHI %)	Enflasyon - Tüketici Fiyatları (%)	Kadın İşgücü (Toplam İşgücü Oranı %)
Kazakistan	5,0	14.154,6	4,9	0,837	0,7	8,8	48,4
Çin	5,0	13.303,1	5,1	0,797	0,1	0,2	45,3
Kırgızistan	9,0	2.420,2	3,5	0,720	4,0	10,8	39,6
Rusya	4,3	14.889,0	2,4	0,832	-0,4	8,4	48,8
Tacikistan	8,4	1.341,2	0,1	0,691	2,1	6,0	29,6
Özbekistan	6,5	3.161,7	5,3	0,740	2,5	9,6	35,9
<i>Ortalama</i>	6,37	8.211,63	3,55	0,7695	1,5	7,3	41,26
<i>Minimum</i>	4,3	1.341,2	0,1	0,691	-0,4	0,2	29,6
<i>Maksimum</i>	9	14.889	5,3	0,837	4	10,8	48,8

Kaynak: (United Nations, 2026; WorldBank, 2024)

Tablo 2'ye göre;

ŞİÖ kurucu ülkelerin Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (GSYHİ) (Yıllık Büyüme %) 6,37 iken en düşük GSYHİ sahip ülkenin 4,3 ile Rusya'nın, en yüksek GSYHİ sahip ülkenin ise 9 ile Kırgızistan'ın olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin Kişi Başı Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (Uluslararası Dolar-1000s) 8.211,63 iken en düşük Kişi Başı GSYHİ sahip ülkenin 1.341,2 ile Tacikistan'ın, en yüksek Kişi Başı GSYHİ sahip ülkenin ise 14.889 ile Rusya'nın olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin Toplam İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü %) 3,55 iken en düşük Toplam İşsizlik Oranına sahip ülkenin 0,1 ile Tacikistan'ın, en yüksek Toplam İşsizlik Oranına sahip ülkenin ise 5,3 ile Özbekistan'ın olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin İnsani Gelişim İndeksi 0,7695 iken en düşük İnsani Gelişim İndeksine sahip ülkenin 0,691 ile Tacikistan'ın, en yüksek İnsani Gelişim İndeksine sahip ülkenin ise 0,837 ile Kazakistan'ın olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Net Gelen Akış, GSYHİ %) 1,5 iken en düşük Doğrudan Yabancı Yatırımlara sahip ülkenin -0,4 ile Rusya'nın, en yüksek Doğrudan Yabancı Yatırımlara sahip ülkenin ise 4 ile Kırgızistan'ın olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin Enflasyon (%) 7,3 iken en düşük Enflasyona sahip ülkenin 0,2 ile Çin'in, en yüksek Enflasyona sahip ülkenin ise 10,8 ile Kırgızistan'ın olduğu görülmüştür.

ŞİÖ kurucu ülkelerin Kadın İşgücü (Toplam İşgücü Oranı %) 41,26 iken en düşük Kadın İşgücüne sahip ülkenin 29,6 ile Tacikistan'ın, en yüksek Kadın İşgücüne sahip ülkenin ise 48,8 ile Rusya'nın olduğu görülmüştür.

3. TARTIŞMA VE SONUÇ

ŞİÖ kurucu ülkeleri yukarıda belirtilen çeşitli sosyo-ekonomik değişkenler üzerinden Amerika Birleşik Devletleri ve seçili Avrupa ülkeleri (Birleşik Krallık, Fransa ve Almanya) ile karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Çalışmada ŞİÖ kurucu ülkelerin içinde en fazla nüfusa ve en yüksek nüfus yoğunluğuna sahip ülkenin Çin olduğu en yüksek Yüzölçümüne sahip ülkenin ise Rusya Federasyonu olduğu gözlemlenmiştir (World Health Organization, 2020; Worlddata.info, 2026).

ŞİÖ kurucu ülkelerin Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (GSYHİ) (Yıllık Büyüme %) 6,37 iken aynı değişken Amerika Birleşik Devletleri için 2,8 Birleşik Krallık için 1,1 Fransa için 1.2 ve Almanya için -0,5 olduğu gözlenmiştir. Bu durumda ŞİÖ kurucu ülkelerinin GSYHİ değişkeni açısından ABD ve Avrupa'nın büyük ekonomilerinin ilerisinde olduğu gözlemlenmiştir (World Bank, 2024b)

ŞİÖ kurucu ülkelerin Kişi Başı Gayri Safi Yurt İçi Hasılası (Uluslararası Dolar-1000s) 8.211,63 iken aynı değişken ABD için 84,534.0; Birleşik Krallık için 53,246.4; Fransa için 46,103.1 ve Almanya için 56,103.7 olduğu gözlenmiştir. Bu durumda ŞİÖ kurucu ülkelerinin Kişi Başı Gayri Safi Yurt İçi Hasılası değişkeni açısından ABD ve Avrupa'nın büyük ekonomilerinin gerisinde olduğu gözlemlenmiştir (World Bank, 2024c).

ŞİÖ kurucu ülkelerin Toplam İşsizlik Oranı (Toplam İşgücü %) 3,55 iken ABD için 4.0; Birleşik Krallık için 4.4; Fransa için 7.4 ve Almanya için 3.4 olduğu gözlenmiştir. Bu durumda ŞİÖ kurucu ülkelerinin Toplam İşsizlik Oranı değişkeni açısından ABD, Birleşik Krallık, Fransa'nın gerisindeyken Almanya'nın ilerisinde olduğu gözlemlenmiştir (World Bank, 2024f)

ŞİÖ kurucu ülkelerin İnsani Gelişim İndeksi 0,7682 iken ABD için 0,938; Birleşik Krallık için 0,946; Fransa için 0,920 ve Almanya için 0,959 olduğu gözlenmiştir. Bu durumda ŞİÖ kurucu ülkelerinin İnsani Gelişim İndeksi değişkeni açısından ABD ve Avrupa'nın büyük ekonomilerinin gerisinde olduğu gözlemlenmiştir (UNDP, 2023).

ŞİÖ kurucu ülkelerin Doğrudan Yabancı Yatırımlar (Net Gelen Akış, GSYHİ %) 1,5 iken ABD için 1.0; Birleşik Krallık için -1.6; Fransa için 1.6 ve Almanya için 1,0 olduğu gözlenmiştir. Bu durumda ŞİÖ kurucu ülkelerinin Doğrudan Yabancı Yatırımlar değişkeni açısından ABD, Birleşik Krallık ve Almanya'nın ilerisindeyken Fransa'nın gerisinde olduğu gözlemlenmiştir (World Bank, 2024a)

ŞİÖ kurucu ülkelerin Enflasyon Tüketici Fiyatları (%) 7,3 iken ABD için 2.9; Birleşik Krallık için 3.3; Fransa için 2.0 ve Almanya için 2.3 olduğu gözlenmiştir. Bu durumda ŞİÖ kurucu ülkelerinin Enflasyon değişkeni açısından ABD ve Avrupa'nın büyük ekonomilerinin gerisinde olduğu gözlemlenmiştir (World Bank, 2024d)

ŞİÖ kurucu ülkelerin Kadın İşgücü (Toplam İşgücü Oranı %) 41,26 iken ABD için 45,6; Birleşik Krallık için 47.8; Fransa için 48,4 ve Almanya için 46,5 olduğu gözlenmiştir. Bu durumda ŞİÖ kurucu ülkelerinin Enflasyon değişkeni açısından ABD ve Avrupa'nın büyük ekonomilerinin gerisinde olduğu gözlemlenmiştir (World Bank, 2024e)

ŞİÖ kurucu ülkelerinin çalışma kapsamında kullanılan yedi değişkenin bir tanesinde (Gayri Safi Yurt İçi Hasılası,) ABD ile seçili Avrupa ülkelerinin ilerisinde geri kalan değişkenlerden (Kişi Başı Gayri Safi Yurt İçi Hasılası, İnsani Gelişim İndeksi, Enflasyon, Kadın İşgücü) ise gerisinde olduğu görülmektedir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar değişkeninde ABD, Birleşik Krallık ve Almanya'nın ilerisindeyken Toplam İşsizlik Oranı değişkeninde Almanya'nın ilerisinde olmuştur. Bu durum istihdam yaratma kapasitesinin görel olarak güçlü durumda olduğunu söylenebilmektedir.

ŞİÖ'ün Gayri Safi Yurt İçi Hasıla ve Doğrudan Yabancı Yatırımlar konusunda ileride olması ülkelerin büyüme potansiyelini ve küresel sermaye çekme kapasitelerini ortaya koymaktadır.

Diğer değişkenlerde geride kalması makroekonomik büyüklükler açısından önemli bir ağırlığa sahip olmasına karşın, kalkınmanın niteliksel boyutlarında gelişmiş ülkelerle arasındaki açığın devam ettiğini göstermektedir.

ŞİÖ'nün kurucu ülkelerine kadınların işgücü piyasasına katılımını artıracak politikalar geliştirmesi, enflasyonun kontrol altına alınması sağlanmalı, insani gelişim ve sosyal refah göstergelerini düzeltmek için eğitim, sağlık ve istihdam alanlarında yapısal reformlara yönelmeleri önerilmektedir. Bu durum söz konusu büyümenin toplumsal refaha ve bireysel yaşam standartlarına yeterince yansımadığını göstermektedir.

Bu bulgular ışığında, ŞİÖ'nün uluslararası sistemde giderek artan ekonomik ve demografik ağırlığına rağmen, insani ve gelir temelli kalkınma göstergeleri bakımından Batılı büyük devletlerin gerisinde olduğu söylenebilmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdullah, E. (2019). *Küresel Sistemde Çok Kutupluluk ve Şangay İşbirliği Örgütü* [Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akhtar, M. N., & Javaid, F. (2024). The Role of the Shanghai Cooperation Organization in the Afghan Crisis: İçinde P. Pietrzak (Ed.), *Advances in Human Services and Public Health* (ss. 44-62). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-9467-7.ch003>
- Akiner, D. S. (2010). *The Shanghai Cooperation Organisation: A Networking Organisation for A Networking World* [Post]. Global Strategy Forum.
- Alimov, R. (2017, Ekim 11). *The Role of the Shanghai Cooperation Organization in Counteracting Threats to Peace and Security United Nations*. United Nations. <https://www.un.org/en/chronicle/article/role-shanghai-cooperation-organization-counteracting-threats-peace-and-security?ysclid=mkzbxvnjty354408713>
- Altundağ, Z. (2016). Geçmişten Günümüze Şanghay İşbirliği Örgütü. *Avrasya Etüdleri*, 49(1), 99-124.
- Arunova, M. (2011). The Shanghai Cooperation Organization (2001-2011): Tasks, Results, and Prospects. *Central Asia and The Caucasus*, 12(4).
- Bailes, A. J. K., Dunay, P., Guang, P., & Troitskiy, M. (2007). The Shanghai Cooperation Organization. *Stockholm International Peace Research Institute, SIPRI Policy Paper No. 17*.
- Baltalı, M. E. (2025). Çeşitli Sosyo-Ekonomik Değişkenler Üzerinden BRICS'e Genel Bir Bakış. İçinde *Uluslararası İlişkiler Değerlendirmeleri*. Yaz Yayınları.

- Embassy of the People's Republic of China in the United States of America. (2013). *Xi Jinping Delivers Speech at SCO Summit, and Raises Four-Point Proposal_Embassy of the People's Republic of China in the United States of America.* https://us.china-embassy.gov.cn/eng/unshown/xijinpingfangwenzhongyawauguobingchuxiG20fenghui/201309/t20130917_5096817.htm
- Erkan Aydın, M., & Liu, Y. (2025). Shanghai Cooperation Organization: Origin, Transformation, and Discussions on Expansion(s). *Journal of Area Studies*, 4(1), 28-57.
- Eurasian Research Institute. (2021). *The 20th Anniversary of the Shanghai Cooperation Organisation: State of Affairs.* <https://www.eurasian-research.org/publication/the-20th-anniversary-of-the-shanghai-cooperation-organisation-state-of-affairs/>
- Gill, B. (2001). Shanghai Five: An Attempt to Counter U.S. Influence in Asia? *Brookings.* <https://www.brookings.edu/articles/shanghai-five-an-attempt-to-counter-u-s-influence-in-asia/>
- Göngür, G. (2024, Ağustos 7). *Şangay İşbirliği Örgütü Devlet Başkanları Konseyi'nin 24. Zirvesi.* <https://avim.org.tr/tr/Yorum/SANGAY-ISBIRLIGI-ORGUTU-DEVLET-BASKANLARI-KONSEYI-NIN-24-ZIRVESI>
- Gyu, L. D. (2025). The 2025 Tianjin SCO Summit: China's Intentions and Limits. *The Asan Institute for Policy Studies*, 36(S), 1-4.
- Hamroboyeva, N. (2009, Haziran 16). *SCO summit going on in Yekaterinburg.*

<https://www.asiaplustj.info/en/news/tajikistan/20090616/sco-summit-going-yekaterinburg>

Hamzaoğlu, H. (2024). Bir Bölgeselleşme Örneği Olarak Şanghay İşbirliği Örgütü. *Bölgesel Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 210-229.

Khana, M. F., Al, S., & Aftab, N. (2020). The Institutional Development of SCO & Geopolitics of Central Asia. *International Journal of Social Science Archives*, 3(1), 1-8.

Ministry of External Affairs, Government of India. (2023, Mayıs 30). *SCO Summit under India's Chairmanship*. https://mea.gov.in/press-releases.htm?dtl/36622/SCO_Summit_under_Indias_Chairmanship

Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China. (2003, Mayıs 30). *Third SCO Summit Meeting Held in Moscow_Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China*. https://www.fmprc.gov.cn/eng/gjhdq_665435/dqzzywt_665451/2633_665453/2634_665455/2636_665457/202406/t20240611_11424409.html

Ministry of Foreign Affairs People's Republic of China. (2015). *Strengthening Shanghai Cooperation Organization Through Unity, Mutual Support and Joint Response to Challenges_Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China*. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng//zy/jj/2015zt/xjpcxjz_gjldrdqchwhshhzzcygyslshdswchy/202406/t20240606_11381435.html

Öksüz, S. (2009). An Emerging Powerhouse in Eurasian Geopolitics: The Shanghai Six +. *Ege Akademik Bakis*

(*Ege Academic Review*), 9(2), 713-713.
<https://doi.org/10.21121/eab.2009219721>

Özdemir, A., & Baltalı, M. E. (2025a). BRICS Üyesi Ülkelerin Enerji Bağımsızlığı Etkinliklerinin Veri Zarflama Analizi Kullanılarak Ölçülmesi. *Fiscaoeconomia*, 9(3), 1668-1687. <https://doi.org/10.25295/fsecon.1641148>

Özdemir, A., & Baltalı, M. E. (2025b). Gıda Güvenliği Performansı Etkinliği: BRICS Üyesi Ülkeler Üzerinde İstenilmeyen Çıktı Faktörlü Veri Zarflama Analizi Kullanılarak Bir İnceleme. *Politik Ekonomik Kuram*, 9(4), 1524-1541. <https://doi.org/10.30586/pek.1671282>

Porshneva, O., Rakhimov, M., & Razinkov, S. (2022). The formation and institutional development of the SCO: Historical and legal aspects. İçinde *The Shanghai Cooperation Organization*. Routledge.

Shanghai Cooperation Organisation. (2017a). *General information*. The Shanghai Cooperation Organisation. <https://eng.sectsc.org/20170109/192193.html>

Shanghai Cooperation Organisation. (2017b, Haziran 12). *SCO Astana summit: Historic decisions, new prospects*. The Shanghai Cooperation Organisation. <https://eng.sectsc.org/20170612/296163.html>

Song, W. (2014). Interests, Power and China's Difficult Game in the Shanghai Cooperation Organization (SCO). *Journal of Contemporary China*, 23(85), 85-101. <https://doi.org/10.1080/10670564.2013.809981>

South Asia Center. (2021, Eylül 22). Experts react: 2021 Shanghai Cooperation Organisation (SCO) summit in Tajikistan. *Atlantic Council*. <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/southasiasource/ex>

perts-react-2021-shanghai-cooperation-organisation-sco-summit-in-tajikistan/

Strachota, K. (2012, Haziran 13). *The summit of the Shanghai Cooperation Organisation*. OSW Centre for Eastern Studies.

<https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2012-06-13/summit-shanghai-cooperation-organisation>

Şahin, V. N. (2018). *Şanghay işbirliği Örgütü (ŞİÖ) 18. Liderler Konseyi Toplantısı'na Bakış*. Avrasya İnceleme Merkezi (AVİM). <https://avim.org.tr/tr/Yorum/SANGHAY-İSBIRLIGI-ORGUTU-SIO-18-LIDERLER-KONSEYI-TOPLANTISI-NA-BAKIS>

T.C. Dışişleri Bakanlığı. (2025). *Şanghay İşbirliği Teşkilatı (ŞİÖ)*. <https://www.mfa.gov.tr/sanghay-ısbirligi-orgutu.tr.mfa>

The NATO Cooperative Cyber Defence Centre of Excellence. (2026). *Information Security Discussed at the Dushanbe Summit of the Shanghai Cooperation Organisation*. <https://ccdcoe.org/incyder-articles/information-security-discussed-at-the-dushanbe-summit-of-the-shanghai-cooperation-organisation/>

The Shanghai cooperation organisation. (2017, Aralık 1). *JOINT COMMUNIQUÉ following the 16th Meeting of the SCO Heads of Government Council*. The Shanghai Cooperation Organisation. <https://eng.sectesco.org/20171201/361743.html>

TÜRKSAM. (2019). *Shanghai Cooperation Organization (SCO) Summit Held in Kyrgyzstan*. <https://turksam.manas.edu.kg/index.php/en/kirgizistan-2/2102-shanghai-cooperation-organization-sco-summit-held-in-kyrgyzstan>

- UNDP. (2023). Human Development Index. İçinde *Human Development Reports*. United Nations. <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index>
- United Nations. (2026). Human Development Index. İçinde *Human Development Reports*. United Nations. <https://hdr.undp.org/data-center/human-development-index>
- World Bank. (2024a). *World Bank Open Data Foreign direct investment, net inflows (% of GDP)*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org>
- World Bank. (2024b). *World Bank Open Data GDP growth (annual %)*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org>
- World Bank. (2024c). *World Bank Open Data GDP per capita (current US\$)*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org>
- World Bank. (2024d). *World Bank Open Data Inflation, consumer prices (annual %)*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org>
- World Bank. (2024e). *World Bank Open Data Labor force, female (% of total labor force)*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org>
- World Bank. (2024f). *World Bank Open Data Unemployment, total (% of total labor force) (national estimate)*. World Bank Open Data. <https://data.worldbank.org>
- World Health Organization. (2020). *Charter of the Shanghai Cooperation Organization*. <https://www.refworld.org/legal/constinstr/asia/2002/en/150194>

- WorldBank. (2024). *World Bank Group International Development, Poverty and Sustainability*.
<https://www.worldbank.org/ext/en/home>
- Worlddata.info. (2026). *List of all Capital Cities in the world*.
Worlddata.Info. <https://www.worlddata.info/capital-cities.php>
- Xue, Y., & Makengo, B. M. (2021). Twenty Years of the Shanghai Cooperation Organization: Achievements, Challenges and Prospects. *Open Journal of Social Sciences*, 09(10), 184-200.
<https://doi.org/10.4236/jss.2021.910014>

AN EVALUATION OF TÜRKİYE WITHIN THE FRAMEWORK OF THE MIDDLE POWER CONCEPT IN INTERNATIONAL RELATIONS STUDIES

Emrah YILDIRIMÇAKAR¹

1. INTRODUCTION

The concept of middle power is a highly debated topic in academic studies of international relations. Different approaches exist regarding which countries are considered middle powers, which of them are emerging middle powers, and which of them are small powers. In the rapidly changing international arena, some countries are able to maintain their power and political, economic, and military status, while others fail to demonstrate long-term stability in their international affairs. On the other hand, some relatively small countries that are not considered middle powers or emerging middle powers are successfully increasing their influence and presence in the international arena. This ongoing process may also allow them to potentially become middle or emerging middle powers in the future.

Middle power states occupy a position between large and small states in the international system due to their stable location, international influence, and political and economic capacity. Countries like Canada and Australia were among the first to be defined as middle powers; these countries were mostly described as traditional middle powers. However, today, countries such as Turkey, Argentina, Brazil, South Africa, and Malaysia also fall

¹ Asst. Prof., Avrasya University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, ORCID: 0000-0001-6501-5471.

into the middle power category (Jordan, 2003). This category can be expanded to include Indonesia, Iran, Nigeria, Mexico, Egypt, and Pakistan.

The concept of middle powers is expected to provide different roles and authorities due to these countries' multilateral cooperation capabilities, their potential and flexibility to establish different forms of cooperation and alliances. While middle power states tend to take a proactive stance on international issues, they cannot intervene in every conflict considered an international issue. However, middle powers are far more active in participating in global affairs compared to non-middle power states. On the other hand, it is argued that traditional middle powers are relatively hesitant to participate in regional integration or cooperation. In contrast, new middle powers and emerging middle powers are willing to participate in regional and global cooperation. They even tend to be considered as initiators of regional and global cooperation (Jordaan, 2023). In this context, it can be understood that one of the most important characteristics of a middle power is its potential to be a part of international affairs in terms of influencing the decision-making process of international politics. However, there are other factors that are important in distinguishing the characteristics of middle power states in terms of conceptualization, position, behavior, and identity. In this context, we can see a framework to clarify these characteristics in De Bhal research:

“In international relations middle power term is basically used to distinguish states concerned with status from 'smaller states' in the 'power ranking' hierarchy... If there is one thing scholars of middle powers agree on, it is that there is virtually no scholarly consensus on what constitutes a 'middle power' in the first place. Broadly, there are three traditional conceptualisations of 'middle powers' in IR. The first thinks about middle powerness in

terms of 'position'; the second thinks about middle powers in terms of 'identity'; and the third is based on the Notion that middle powers engage in particular types of 'middle power behaviour'. This section presents a synthetic overview of the main currents of this literature and outlines common criticisms of this scholarship.” (De Bhal, 2023).

In addition to the explanation given above, there are also some differences between middle powers and emerging middle powers. While there are some specific differences in how states are considered as emerging or middle powers, one common point among emerging and middle powers is their attempt to gain a respected status by contributing to international conflicts through mediation and strengthening their domestic and foreign political positions (Süsler and Alden, 2025). In this context, the more states participate in international relations in the context of negotiation or mediation, the more they will increase their power and position in the international arena and reach middle power status.

A remarkable transformation has taken place from the earliest versions of middle powers to their current forms. Unlike the first generation of middle powers, the new model is more active in diplomatic affairs. They are even much more inclined to negotiate with major global powers in international relations. Furthermore, these new middle powers tend to prioritize domestic issues in international relations. Economic problems, development imbalances, and their international prestige and legitimacy are critical factors (Süsler and Alden, 2025). This makes them a part of international governance, as well as enabling them to shape regional and global relations on a multilateral scale.

Different middle powers have different political approaches. For example, Western-oriented middle powers tend

to pursue an inherently submissive policy to protect the liberal global system supported by Western countries. Unlike Western middle powers, Southern or Eastern-oriented middle powers are not active supporters of the liberal status quo; although they may offer a combative diplomatic language, they are more inclined to be part of a fundamental or superficial change in the ongoing liberal international order (Efstathopoulos, 2023). In this context, regardless of whether they are Eastern, Western, or Southern-oriented, in general, compared to traditional global powers, new middle powers tend to play a more active role in international affairs.

2. MIDDLE POWERS IN IR SCHOLARSHIP

The term middle power has primarily been used to describe the foreign policy of some Western countries. Among these Western countries, Canada and Australia were the first to be defined as traditional middle powers. This concept was used for these Western countries that “punch above their weight” in the context of practicing a relatively advanced diplomacy in international relations. However, it was later perceived as a misconception that this term could only be used to define Western countries as middle powers (Efstathopoulos, 2015). Over time, discussions continued, and it was also taken into account that there are many non-Western states that can be considered middle powers.

Academic studies in the field of international relations identify certain qualities that define or delineate countries as middle powers. The position or nature of middle powers is largely determined by their behavior, policies, and activities in their foreign policy (Cooper et al., 1993). Political activities, economic presence, military affairs, multilateral and bilateral cooperation, involvement in international relations, international presence, or

taking active roles in global issues are of great importance in evaluating international actors in the middle power category.

It is also argued that middle powers have the ability to overcome future global challenges and coordination failures by promoting resilient multilateralism (Park, 2022). In light of these claims, the role of middle powers is viewed quite positively. However, these explanations alone are not sufficient to describe the characteristics or qualities of middle powers. Middle powers are assigned certain fundamental tasks or responsibilities that they must follow in international political and economic affairs. Some key factors attributed to the characteristics of middle powers are further illustrated in the following quote.

“The first is a preference for using multilateral institutions to restrain and constrain great powers, in addition to pursuing middle power interests through these forums. The second is ‘niche diplomacy’, and the third is the deployment of soft power to pursue their interests. The main issue with this approach to defining middle powers is that it is difficult to think of a state in world politics that does not routinely engage in these three behaviours. In other words, it is difficult to ascertain what is ‘distinctive’ about this universe of cases. Again, the ‘middle power’ concept is analytically indistinguishable from the characteristics and behaviour of other states.” (De Bhal, 2023).

In line with this definition, many countries such as Turkey, Brazil, Indonesia, South Korea, and Malaysia are striving to assume a more independent role in the foreign policy decision-making process. This is a kind of pursuit of autonomy and an effort to reach a higher level in global relations (Öniş, 2025). These countries have the potential to be initiators or partners in international institutions, pursue niche diplomacy, and employ

soft power diplomacy to protect their domestic and multilateral interests.

Middle powers tend to follow different behavioral patterns focused on specific contexts, leading to diverse models in international relations (Balta et al., 2025). Middle powers also possess the ability to influence the international arena and the decision-making process of international politics by resorting to strategic political narratives (Liu, 2025). Even during the Cold War, there was concern that the position of some rising middle powers had a serious impact on the structure of the global liberal order (Aydın, 2021). In addition, Ikenberry, who identifies middle powers as advocates of the liberal order, argues that middle powers have the potential to assume critical roles in favor of global powers. During the Cold War years, the United States also utilized middle powers in East Asia and Europe to establish and maintain a liberal international order (Ikenberry, 2011). Therefore, middle powers have the potential to undertake important tasks alongside global powers and shape international political, economic, and security policies.

One of the most important indicators of middle powers in global relations is their foreign aid policies. The foreign aid policies of middle power states allow them to demonstrate a presence similar to global powers. This was also a relatively common practice for traditional middle powers. While the foreign aid of traditional middle powers was a positive step in terms of paying attention to economic justice and equality in the international arena, it was not sufficient to fully explain their aid practices (Jordan, 2003). Compared to traditional middle powers, modern middle powers are relatively more inclined to demonstrate their foreign aid activities. Türkiye's foreign aid during the COVID-19 pandemic and its health and economic aid to African countries can be cited as a concrete example (Turhan,

2021). In this context, it was not only Turkey; similar aid perhaps provided by other countries in a middle power position, too.

Another important factor for middle or emerging middle powers is the legitimization and stabilization of their actions in political affairs. Regardless of whether they are traditional or emerging middle powers, they aim to play a role through legitimization and stabilization actions that provide a relatively smoother functioning of the international order (Jordan, 2003). Legitimation allows middle power states to increase their presence and gain greater recognition in the international arena. As a result, middle power states can become legitimate and credible actors to play a more active role in international diplomacy.

Mediation and negotiation are other important factors that are critical for the position of middle powers. In particular, mediation plays a significant role in the influence and existence of a middle power. Both traditional and modern middle powers assume the role of mediation to increase their international influence. With the current conflicts in Gaza, Ukraine-Russia, United States/Israel- Iran wars, the role of middle powers has become even more important. This is because middle powers are considered the second most important actors after superpowers in contemporary international relations. In other words, middle powers are a secondary important figure with the potential to shape the international system (Caloianu, 2024). In this context, middle powers are important actors in the discipline of International Relations. The roles these actors play in global relations are sometimes as important as the roles played by global powers. It is understood that middle powers, whose numbers are greater than in the past, will continue to strive to strengthen their influence and position in the international arena through their diplomatic and multilateral activities.

3. TÜRKİYE'S POSITION AS A MIDDLE POWER

As previously stated, at the beginning of the definition of middle powers, only some Western states such as Canada and Australia were considered middle powers. In the post-Cold War era, some other countries also became increasingly active in international politics. As a result, several new middle powers appeared on the international stage. One of the significant of this middle power was Türkiye. Although some academics define Türkiye as a rising middle power, they also acknowledge that Türkiye plays a constructive role in international conflicts by undertaking an important mediating role to contribute to international peace and stability (Süsler and Alden, 2025). With this approval, it is understood that Türkiye is not actually a rising middle power but a full middle power, and sometimes even has more influence than middle powers in global affairs.

From 1923 to 1945, Turkey pursued a neutral foreign policy. Turkey entered World War II on the side of the Allied Powers. After World War II, in response to Soviet claims on the Bosphorus and northeastern Turkish territories, Turkey decided to become a party to the Truman Declaration, benefited from the Marshall Plan, and finally became a NATO member in 1952 (Kirişçi, 2018). After that, excluding the Cyprus War, Turkey pursued a peaceful political strategy with its neighbors and the region. This strategy helped Türkiye to be seen as a peaceful and conflict-free country by its neighbors and regional countries (Fidan, 2023). Within the framework of these policies, Turkey increased its role in international politics and assumed a more active role in regional and global affairs.

When considering middle powers, not only Türkiye, but also Brazil, Saudi Arabia, and Egypt are recognized as countries that play a significant role in contributing to international peace and stability by creating acceptable conditions for international

negotiations (Caloianu, 2024). Along with Türkiye and these countries, South Korea and Iran are also considered in the middle power category. It is argued that these countries pursue niche diplomacy to increase their influence and presence in global and regional affairs (Priya et al., 2025). In addition to their ability to pursue niche policies, these countries are also possessing a great capacity to make significant efforts in adopting a diplomacy-based approach to resolving international problems through compromise, negotiation, and mediation.

Türkiye, with its current international position, aims not only to increase its influence in international relations but also to strengthen its recognition and become an active international "agenda setter" or to contribute to the decision-making process in international relations. In addition, Türkiye is increasingly following a relatively proactive role in its foreign relations (Öniş, 2025). Furthermore, to enhance its status as a middle power and its regional and global standing, Türkiye tries to establish strategic partnerships not only with Iraq and Syria but also with regional governments such as the Kurdistan Regional Government, other minority leaders, and Gulf countries. This strategy is also expected to enable Türkiye to strengthen its role in the energy market and become a more developed energy hub. As a result, Turkey can gain more economic and strategic advantages and become one of the most critical actors in the Caucasus, Middle East, and Central Asia architecture (Politika Akademisi, 2024). Within the framework of all these policies, Turkey is capable of designing regional security and strategies and positioning itself as a stable regional actor in the context of building a relatively stable and a terror-free region.

“In line with its aim of becoming one of the top ten economies of the world, Türkiye will diversify and deepen commercial and economic relations with all parts of the world. High and critical technologies, including the defense

industry, will constitute priority areas in this process of deepening and diversification. This capacity, as it is shared with our allies, helps reduce tensions, de-escalate conflicts, help counter-terrorism efforts, and thus serve regional stability.” (Fidan, 2023).

As it can be inferred from above quotation, Türkiye has recently played a more active role than even other middle powers. In early 2026, Türkiye attempted to mediate between the United States and Iran, having previously played an active role during the Israel-Hamas conflict and trying to mediate between Russia and Ukraine on peace issues, particularly regarding the grain corridor. However, with the end of, Türkiye sought to adopt a pro-Palestinian stance in line with its international principles. Furthermore, while maintaining its position in NATO and the EU, it sought to become part of BRICS and join the Shanghai Cooperation Organization (SCO) (Öniş, 2025). Türkiye's such a multifaceted approach to international relations clearly demonstrates its desire to exert more than just a middle power's influence in its international affairs. As Ataman stated below:

“Expanding its state capacity and taking an interest in new foreign policy areas, Türkiye sought to take advantage of various agencies and institutions, in addition to the Ministry of Foreign Affairs and its relevant security institutions, as a global power. It is important to note that the use of hard power alongside the soft power significantly contributes to the ability of nations to defend their global interests. Accordingly, Türkiye attached importance to humanitarian and cultural diplomacy, which enabled it to attract interest regionally and worldwide, in addition to exercising military might as a deterrent.” (Ataman, 2023).

In this context, Türkiye, as a middle power, aims to establish multilateral relations with different international actors.

For example, becoming a BRICS member would provide significant gains for Türkiye in terms of international diplomacy and economic policies. Decisions taken at BRICS summits are applicable to all developed and developing countries at the economic level. While Türkiye's NATO membership, its ongoing negotiation process with the EU, its ongoing relations with the West seem limiting it to establish a closer relationship with BRICS in near future. However, Türkiye's participation in BRICS is seen as an important option that could increase its maneuverability in the formation of the global economic and political order. In this context, it would require Türkiye to reconnect with its existing Western alliances. Therefore, from Türkiye's perspective, BRICS is not only an economic opportunity but also a continuation of the pursuit of a multifaceted foreign policy at the global level. From this point of view, it is clear that even if Turkey does not become a BRICS member, its relations with BRICS will continue developing and reach a better level (Yıldırımçakar and Çam, 2025). Furthermore, Türkiye's role in relations with Islamic and Turkic states, its relations with these regions, and its peaceful contributions to international cooperation organizations make the assessment of Türkiye as a middle power more suitable.

In recent years, due to occasional setbacks in political, economic, and military relations with the West, Türkiye has been trying to establish more developed relations with Asian countries. In this context, Türkiye has launched an initiative to re-establish relations with Asian countries within the framework of Asia Anew (Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye). With this initiative, Turkey aims to strengthen its political, military, economic, and cultural relations with Asian countries, excluding China. Therefore, Türkiye is no longer pursuing a completely Western-oriented foreign policy. With this policy, Türkiye has opened embassies in Laos, Myanmar, Sri Lanka,

Brunei, and Cambodia. In 2013, it also took steps to improve relations with MIKTA (South Korea, Indonesia, Australia, and Mexico). In 2017, it gained sectoral dialogue partner status in ASEAN. However, Türkiye's establishment of relations with these regions, countries, and organizations does not mean that Türkiye has completely turned its back on its existing allies (Çolakoğlu, 2019). China is Türkiye's largest trading partner in Asia, but Türkiye also has significant trade relations with Japan, South Korea, India, and Malaysia (Yıldırımçakar, 2022). Beyond its relations with Asia, Türkiye has also developed diplomatic relations with African countries. In this sense, Türkiye has one of the widest diplomatic networks among international actors.

In addition to its cooperation relations with the West and Africa, Türkiye is also following a strategy of establishing relations with non-Western countries such as Russia, China, Iran, and the Gulf states by defining itself as a multilateral actor in shaping regional development in regions such as the Middle East, Central Asia, and the Caucasus (Yıldırımçakar, 2025). Being a significant participant or initiator of projects such as the Belt and Road Initiative and the Development Road also plays an important role in enhancing Türkiye's middle power status and increasing its bargaining power with global and regional powers on international issues.

As a middle power, Türkiye has also asserted its position as a regional hegemon. Considered a significant part of the Ottoman legacy, Türkiye has been referred to as a middle power, either initiating foreign policy or being a part of it (Caloianu, 2024). Through its diplomacy during the Russo-Ukrainian War, Türkiye demonstrated itself as a critical game-changer in both regional and international relations. Türkiye's mediating role positioned it as a global actor capable of playing a role in critical international issues (Öniş and Uluyol, 2025). To increase its power and influence in global relations, Türkiye launched a new

slogan called " Century of Türkiye". This new slogan is not limited to the recent development of Türkiye's growing position but also encompasses Türkiye's long-term foreign policy plans and future goals (Ataman, 2023). Accordingly, Türkiye's current position in regional and international cooperation and its contribution to the interconnectedness of Asia, Europe, the Middle East, the Caucasus, and the Mediterranean should not be overlooked.

4. CONCLUSION

Middle power status is not limited solely to a state's military or hard power; it also depends on mediation, conduct, multilateral diplomacy, and initiative. The concept of power was initially used to define the status and position of some Western middle power countries, such as Canada and Australia. These countries have also been considered traditional middle powers in international relations studies due to their significant multilateral diplomatic activities. In the post-Cold War era, some other countries initially identified as rising middle powers have also been considered to have the potential to become middle powers. In this context, Türkiye has also become one of the important actors considered a middle power. In recent years, with its active role in the regional and international arena, Türkiye has increasingly contributed to regional international peace and development.

In recent years, Türkiye's role as a middle power in the international arena has rapidly increased. Türkiye has made significant progress in its economic and military defense development. With its strategic geopolitical location, Türkiye is a critical actor in Asian, European, Middle Eastern, Caucasian, and Balkan politics. As a key member of the NATO, a member of the Organization of Islamic Cooperation, a candidate state for the

European Union, a dialogue partner of the Shanghai Cooperation Organization, a participating state in the Belt and Road Initiative, and the initiator of the Development Road Project, Türkiye possesses considerable potential as a guiding force in the decision-making processes of regional and international politics. In addition, Turkey is increasingly involved in multilateral cooperation and assumes a significant mediating role in regional and global political issues. Given its recent humanitarian and soft power diplomatic behavior, some of Türkiye's political actions even resemble those of great powers. Accordingly, Türkiye plays a significant role in foreign policy and international relations, aiming to contribute to the functioning of a more peaceful global governance.

REFERENCES

- Ataman, M. (2023). The 'Century of Türkiye': A New Foreign Policy Vision for Building the Türkiye Axis, *Insight Turkey*, 25 (3). 73-96. DOI: 10.25253/99.2023253.6
- Aydın, U. (2021). Emerging middle powers and the liberal international order. *International Affairs*. <https://doi.org/10.1093/ia/iiab090>.
- Balta, E., & Bal, H. (2025). How do middle powers act? Turkey's foreign policy and Russia's invasion of Ukraine. *International Politics*. <https://doi.org/10.1057/s41311-025-00679-9>.
- Caloianu, A. (2024). Middle Powers as Mediators: The role of Türkiye and Brazil in the JCPOA, the Ukrainian Grain Deal, and further developments in the war in Ukraine. *Studia Universitatis Babeş-Bolyai Studia Europaea*. <https://doi.org/10.24193/subbeuropaea.2024.1.12>.
- Çolakoglu, S. (2019). "Turkey's Asia Anew Initiative: Assessment and Shortcomings," October 15, 2019. <https://www.mei.edu/publications/turkeys-asia-anew-initiative-assessment-and-shortcomings>
- Cooper, A.F., Higgott, R. A., and Nossal, K.R. (1993). *Relocating Middle Powers: Australia and Canada in a Changing World Order* (Vancouver: University of British Columbia Press).
- De Bhal J. (2023). Rethinking 'middle powers' as a category of practice: stratification, ambiguity, and power. *International Theory*, 15(3), 404-427. doi:10.1017/S1752971923000118
- Efstathopoulos, C. (2015). Middle Power Diplomacy in International Relations. In *Middle Powers in World Trade*

Diplomacy. Studies in Diplomacy and International Relations. Eds. Donna Lee, Marcus Holmes Palgrave Macmillan, London.
https://doi.org/10.1057/9781137381767_2

Efstathopoulos, C. (2023). Global IR and the middle power concept: exploring different paths to agency, Australian Journal of International Affairs, 77:2, 213-232, DOI: 10.1080/10357718.2023.2191925

Fidan, H. (2023). Turkish foreign policy at the turn of the 'Century of Türkiye': Challenges, vision, objectives, and transformation. Insight Turkey, 25(3), 11–25.
<https://doi.org/10.25253/99.2023253.1>

Ikenberry, G. J. (2011). Liberal leviathan: the origins, crisis and transformation of the American world order (Princeton: Princeton University Press.

Jordaan, E. (2003). The Concept of a Middle Power in International Relations: Distinguishing between Emerging and Traditional Middle Powers. Politikon: South African Journal of Political Studies, 30 (1), 165-181.

Kirisci, K. (2018). Turkey and the West: fault lines in a troubled alliance (Washington DC: Brookings Institution Press, p. 29.

Liu, Z. (2025). Middle Power Influence in International Narrative Competition. *Interdisciplinary Humanities and Communication Studies*. <https://doi.org/10.61173/x3jzs752>.

Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye. (2026). Asia Anew Initiative. <https://www.mfa.gov.tr/asia-anew-initiative.en.mfa>

Öniş, Z., & Uluyol, Y. (2025). Middle Powers Between the West and the "Rest": Turkey During the Russian War on

- Ukraine. *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 22(86), 5
25. <https://doi.org/10.33458/uidergisi.1667320>
- Park, A. (2022). Beyond Great Powers: Middle Power Paths to Resilient Multilateralism. *Asian Journal of Peacebuilding*. <https://doi.org/10.18588/202205.00a274>.
- Parlar Dal, E. (2018). Profiling Middle Powers in Global Governance and the Turkish Case: An Introduction. In: Parlar Dal, E. (eds) *Middle Powers in Global Governance*. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-72365-5_1
- Priya, L., & Quamar, Md. M. (2025). ‘Niche Diplomacy’ by Middle Powers in the Middle East: Cases of Saudi Arabia, Iran, Türkiye and Egypt. *India Quarterly: A Journal of International Affairs*, 81(1), 25-42. <https://doi.org/10.1177/09749284241307936>
- Süsler, B., & Alden, C. (2025). Brokering Peace: Emerging Middle Powers, Agency and Mediation. *Global Policy*. <https://doi.org/10.1111/1758-5899.70100>
- Turhan, Y. (2021). Turkey’s Foreign Aid to Africa: An Analysis of the Post-July 15 Era. *Journal of Balkan and Near Eastern Studies*, 23(5), 795–812. <https://doi.org/10.1080/19448953.2021.1935080>
- Yıldırımçakar, E. (2022). Türkiye-Çin İlişkilerine Etki Eden İç ve Dış Faktörler. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 22(1), 155-184. <https://doi.org/10.32449/egetdid.1008864>
- Yıldırımçakar, E. (2025). A New Dimension of Strategic Rivalry in the Middle East: A Comparative Analysis of the Development Road and The India-Middle East-Europe Economic Corridor (IMEC). *Anadolu Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 26(4), 346-371. <https://doi.org/10.53443/anadoluibfd.1692341>

Yıldırımçakar, E., & Çam, İ. S. (2025). BRICS'ın genişleme süreci ve Türkiye'nin olası BRICS Üyeliğinin analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (61), 1935-1964

ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ALANINDA BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR

yaz
yayınları

YAZ Yayınları
M.İhtisas OSB Mah. 4A Cad. No:3/3
İscehisar / AFYONKARAHİSAR
Tel : (0 531) 880 92 99
yazyayinlari@gmail.com • www.yazyayinlari.com